

Tëktëk ë Baai bï Teet ë Cök Wei Nyaai Koc Yiic

Alɔɔ Tëktëk

Ruöön 2011, Akuma ë Yothralia a cë koc lëk bë Tëktëk ë Baai bï Teet ë Cök Wei Nyaai Koc Yiic looi.

Kë wïc Tëktëk ë Baai bï Teet ë Cök Wei Nyaai Koc Yiic bë looi ee:

Bë koc ë Wun ë Yothralia col a det teet ë cök wei rin kïn guöp ku detkä dhöl bï ye gël bë cï koc bën koc yiic ku dhuk nyin piny tã tãu yen koc yiic.

Kä wïc Tëktëk bë ke lëu aa:

- Lëk alɔɔ teet ë cök wei rin kïn guöp ku dhöl yen koc yɔɔ gup ku rec wuöt;
- Cæeth ë dhöl path ye teet ë cök wei rin kïn guöp gël ku dhuk nyin piny; ku
- Deet bï wuöt ku koc dæet puöth bïk teet ë cök wei rin kïn guöp ya gël ku dhukkä nyin piny ku wïckä kuɔɔny alɔɔ teet cök wei.

Aguirguir juäac aa cë ke nyin mat bïk Tëktëk kën guir ku kek aguirguir kä aa Bëny ë Teet Cök Wei Rin kïn Guöp alɔɔ Bäany ë Yith Raan Yothralia. Kök aa Amatnhom ë Kök ku Döc, Amatnhom ë Malöɔ-ŋjäär, Amatnhom ë Mëc Thook, Yööt, Loilooi ë Wut ku Wël ë Koc Leɔ Nhïim Baai, the Majilith ë Cæɔkuötic Yothralia, the Amatnhom ë Koc Tueɔ Yothralia and the Amatnhom ë Majilith ë Wuöt Kor Baai Yothralia.

Lon Tëktëk kën a bë looi kem Aköldit 2012 ku Alæthbor 2015. Kë bë wël tueɔ ee lëk jäɔ, kä bï koc piöc ku lon bï koc luui ke riénythii.

Teet ë cök wei rin kïn guöp yegö?

Teet ë cök wei rin kïn guöp ee rot looi dhöl juäac, a lëu bë ya ayudaar wälä löɔ rec koc puöth; cëk ë rin rec wälä lëët; yaɔɔ guöp wälä riëc, wälä luël wël tën koc wël caal wälä lökayukar rin bë laɔ koc wun dët bë maan. Na yök cë nyin ril dööt, ka teet ë cök wei rin kïn guöp a lëu bë ya röɔ bï raan dhiel röɔ.

Teet ë cök wei rin kïn guöp ee koc pëny konykoony wälä loilooi, piöc, tuk ku kä kök baai koc mat nhïim. Aya, a lëu bë rot looi aguier yic rin lööɔ cï aguier göt wälä dhöl luɔɔ yen koc kök gël wei kä path yiic.

Teet ë cök wei rin kïn guöp ee kɔɔc kök gël wei kä path yiic, ku pën keek jïεek wälä riεl. Kë ye kɔɔc kök tak alä ka lej thän dëd rëër nhom piiny ku thän dëd yen njäär a ye kɔɔc kök lac lueel alä ke yen ke pën nyïn kɔɔc kök ku nyεykä thöög ë nhom.

Yega ye teet cök wei rin kïn guöp baai Yothralia?

Cεεɲ ë teet cök wei, cīt cëk rin rec ku lëët, a lëu bë rot looi kam kɔɔc looi kit guöp thook. Kekëdäj, kɔɔc kök baai Yothralia aa ye teet ë cök wei rin kïn guöp yɔɲ gup aɲey, cëmën Aborijin ku Kɔɔc Tuur Torres Strait ku kɔɔc kök lik bö yörn kök yiic ku kit keen guöp ku cεεɲ den aa loi thook. Kɔɔc kök lej yëth keen yekä theek aa ye teet cök wei aya rin kit keen guöp ku cεεɲ den.

Pïŋpïŋ tën kɔɔc wut

Yok aa cë jam ke kɔɔc juääc baai Yothralia ebën gɔɔc Akönydit yet Aduög 2012:

- Raan të döt 700 aa bën amat 23 cyic
- Yok aa cë tuöc athör wan 1500 lökayukar ku athöör 200 a cë tuöc yook.

Kë cuk piŋ aɲey ee lonada ka nyεey teet ë cök wei rin kïn guöp kɔc yiic ee kë dik bë looi.

Kɔɔc juääc aa cë mat bë laŋ yörn kɔɲ wεl tueɲ, ku yörn kä aa:

- yörn ye kɔc luui thïn
- yörn ye wël caal thïn
- bëëypiöoc kor, guëën ku kä dīt
- yörn loilooi ë akuma
- wël ye lueel lökayukar, ku
- yörn tuk.

Teet ë cök wei rin kïn guöp – aa yok bë ye nyaai

Lon ë Tëktëk ee kɔɔc Wun ë Yothralia lëk ebën bik luui tök bë teet ë cök wei rin kïn guöp nyaai kɔc yiic. Teet ë cök wei rin kïn guöp aa yok bë ye nyaai rin kä buk ya looi ka yó ye kɔc röt ku ka yó ye kɔɔc wut.

Kä buk looi

Thëy a buk lëk alɔɲ teet ë cök wei rin kïn guöp ku kä ye rac tën kɔc ku wuöt.

- Lëk ë thëy a buk gɔl bë raan ebën wët deet alɔɲ teet ë cök wei rin kïn guöp ku kë lëukä buk looi rin bik nyaai.
- Luɔy kek bäny ë wuöt rin bik Tëktëk ku loilooi töu thïn ben la lëk kɔɔc meckä.
- Jäc buk looi alɔɲ teet ë cök wei rin kïn guöp rin bi kɔɔc juääc deet ku njickä rëëc de.

Juëkjuëk ë loilooi nyεey teet ë cök wei rin kïn guöp.

- Lööɲ kɔɔc ë Yothralia ebën, lej kit guöp tëk thook ku ceɲceɲ loi thook, cɔl a thek röt ku thöögkä ke nhïim aa buk thany cök nhial.

- Lökayukar a buk yam bi yok they piöcc alng teet e cök wei rin kin guöp, ku kocc buk muk nhiim asey aa riénythii.
- Lon bi yok luui kek aguirguiir yon ce wel yiic buk looi nyey teet e cök wei rin kin guöp kuony nhial.
- Lon bi yok luui kek akumaa ebën ku aguirguiir ce aguirguiir e akuma buk loilooi e teet cök wei kuony baai ebën, bëëykor yiic (waläyaa) ku akæethnhiim.

Lëk bi yok koc ku wuöt lëk ku nyuthku keek kä bë ke kony alng teet e cök wei rin kin guöp, rin bik ke puöth thoon ku gickä kë bik looi të teetke cök wei rin kin guöp

- Lueel bi yok kä töu ku yekä käk koc ku wuöt kony bik wël e teet e cök wei rin kin guöp ya bëër aguirguiir yiic; ku
- Lëk bi yok koc ku wuöt buoc ke teet e cök wei rin kin guöp ya lëk bik wic kuony e malöög rin bë ke tëm yienh den.

Lon bi Tëktëk Luöoi

Tëktëk e Baai bi Teet e Cök Wei Nyaa Koc Yiic a bë ya cust tuerek run ka diäk yiic.

Göcc Aköldit 2012: Cæel wët tën jäng alng teet e cök wei rin kin guöp a buk gcl. Kë buk kanj looi tuej ee buk wut lëk bë wël e teet e cök wei rin kin guöp deet ku loiku jác buk jæek ku cæej pæeth ye rac deet. Dhöl bi loilooi töu kuony nhial aa buk caath – loilooi e teet e cök wei rin kin guöp dhuök nyin piny ku calkä koc aa thek röt ku thöögkä ke nhiim.

Göcc Aköldit 2013: Lökayukar nyey teet e cök wei rin kin guöp a buk yam bi koc piöcc ku wicku kä kök wën bi koc ku wuöt ya kony bik teet e cök wei rin kin guöp nyaa. Luöy a buk gcl kek aguirguiir buk kä ræc gäär kanj tij rin buk dhöl path ye teet e cök wei rin kin guöp dhuök nyin piny aguirguiir yiic deet.

Göcc Aköldit 2014: Käk luöy cuk kuööt bi yok luui aa bë yook kony buk luui kek koc kony yook rin buk koc ku wuöt kony bik kën teet e cök wei rin kin guöp tij nyin ka rou.

Na ce run ka diäk thök, ka Tëktëk e Baai bi Teet e Cök Wei Nyaa Koc Yiic a bë ben caath.

Mat rot luöy yic

Bëny Tëktëk e Baai bi Teet e Cök Wei Nyaa Koc Yiic

Telepun: 02 9284 9600 wälä 1800 620 241 (TTY)

Imeel: aantiracismsecretariat@humanrights.gov.au

Lökayukaar: www.humanrights.gov.au/antiracism

Atuc: GPO Box 5218
SYDNEY NSW 2001

Bääny ë Yith Raan Yothralia ee luök luk tën kocc cë tæet cök wei rin d'in guöp.

Na wïc bë yï wëët majan alɔŋ teet cök wei ku yieth ku, wälä wïc ba kë jöör lueel, ka yup namba ye kä jöör lueel: **02 9284 9888, 1300 656 419** (yum akeunhom) wälä **1800 620 241** (TTY).

Lëk alɔŋ lueel wël jöör ku të ye dhuök ke nhïim a töu lökayukar: www.humanrights.gov.au. Aya, toc imeel tën Bääny: complaintsinfo@humanrights.gov.au.